

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 6. De Concilio Francofordiensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

st, hoc ipso agnoscit, adorationem aliquam exhiberi imagini Christi; & dicendo, nos prosterni ante imaginem Christi, non tamquam ante divitatem aliquam, solum negat, latræ adorationem exhiberi imagini Christi propter se, in ea sistendo tamquam ipsa Deus sit.

Juxta S. Gregorium igitur, quando ante imaginem Christi prosternimur, adorationem ei exhibemus, non propter se, cum nullam in se excellentiæ habeat, propter quam adoratione digna sit, sed propter Christum, quem in memoriam nostram revocat, quemque, ante ipsius imaginem prosternendo nos, propter se, seu propter increatam quam habet excellentiæ, supremo latræ cultu adoramus. Denique cum videtur sanctus Doctor afferere, sacras imagines adhiberi tantum ad recordationem prototyporum, sic loquitur, non ut arceat ab omnimoda illarum adoratione, sed tamen ut significet illas non esse adorandas, nec in Ecclesia Catholica adorari adoratione absoluta, illis primò ac propter se exhibita. Ex his

Intellige eundem sanctum Doctorem, cum sic sit epistolæ lib. 9. epist. 9. ad Severum Massiliensem Episcopum: *Perlatum ad nos fuerat, quod in consideratio zelo successus, Sanctorum imagines sub hac quasi excusatione, ne adorari debuissent, confrigeris.* Et quidem, quia eas adorari vertuisse, omnino laudavimus: fregisse vero reprehendimus. Et paup. inferius: *Alia est picturam adorare, aliud per picturam historiam, quid sit adorandum adiudicare: nam quod legentibus Scriptura, hoc idiotis prestat pictura cernentibus: quia in ipsa etiam ignorantes vident, quid sequi debeant: in ipsa legunt, qui litteras nesciunt.*

Loquitur enim S. Gregorius de adoratione absoluta, rei alicui primario & propter se exhibita, qualis adoratio imaginibus honeste exhiberi non potest, sed foliis prototypis, que repræsentant nobis imagines, & repræsentando in memoriam nostram revocant: unde videndo illas, addiscimus quid absolute primario ac propter se adorandum sit. Quod non obstat, quoniam in imaginibus ipsiæ venerationem aliquam exhibeamus, illas vel cum prototypis que repræsentant, concomitanter & quasi per accidens adorando, vel etiam illas adorando per se, non tamen propter se, sed propter prototyporum excellentiæ, ad quam habitudinem aliquam habent. Hinc dicitur cap. *Venerabiles*, de consecratione dist. 3. desumpto ex Synodo septima act. 6. *Venerabiles imagines Christiani non deos appellant, neque serviant eis ut diis... sed ad memoriam & recordationem primitivorum venerantur eas, & adorant.*

Hinc etiam eadem l. 6. audiente & consentiente universa Synodo, Epiphanius diaconus dicit: *An nondum sentimus, probam & laudabilem esse imaginem erectionm: an non sentimus, spiritualiter nos per eas referri ad prototyporum recordationem? Sane sentimus. Quapropter non indignas habebimus eas honore, salutatione, & veneratione, debitamque adorationem illis dare debemus. Sive igitur placebit salutationem, sive adorationem appellare, idem profectè erit, modo sciamus excludi Lariam, &c. Et inferius: Qui vero dicunt, sufficere ulrum imaginum ad memoriam solum, non vero ad salutationem eas habendas, illud quidem recipientes, hoc vero recusantes, semi-probi quadammodo & falsòveri, ut ita dicam, comprehenduntur; altera quidem pars veritatem confitentes, ex altera vero perverse agentes. O insignem quoque horum infamiam!*

Obj. 4. Concilium Eliberitanum can. 36. quo dicitur: *Placuit, picturas in Ecclesia esse non debere; ne quod colitur & adoratur, in parieribus depingatur.* Resp. Ab hoc Concilio, quod generale non fuit, nec approbatum à Sede Apostolica, non prohiberi absolute imagines, sed solum ne pingantur in parieribus, non ut ne in parieribus depictæ adorentur, sed quia sic depictæ, non poterant amoveri, atque ita persecutionis tempore gentilium iudicio Simonnet Theol. Tom. II.

exponebantur: quæ ratio jam à multis sæculis locum non haberet.

Obj. 5. Concilium Constantinopolit. à trecentis triginta & octo Episcopis sub Constantino Copronymo celebratum, in quo usus & cultus imaginum proscriptus est, can. 16. ut videre est act. 6. Synodi Nicæna secundæ. Resp. Hujus Concilii, vel potius conciliabuli, nullam esse autoritatem: Quia 1. Rom. Pontifex nec per se, nec per Legatos suos illi interfuit. 2. Illi nec per se, nec per Legatos consenserunt Alexandrinus, Antiochenus, & Jerolymitanus Patriarchæ. Quod utrumque expresse testatur Zonaras in vita Constantini Copronymi: *Copronymus, inquit, multis Episcopis sibi suffragantibus convocatis, quorum princeps erat Theodosius Ephesinus, & Hafsilas Pergamus, per eos quidquid libuit decrevit, nemine vel ex vetere Roma, vel ex aliis Patriarchis presente. Eum concursum prophanorum hominum Synodum œcumenicam appellare non dubitavit.* Idem habet Sedrenus in compendio historiarum. 3. Concilium illud à Stephano II. Summo Pontifice reprobatum fuit, ut testatur Adrianus I. in epist. ad Constantinum & Irenem Augustos, & ab universa Ecclesia rejectum.

Porrò sapienter observat Bellarminus lib. 2. de imaginibus Sanctorum cap. 14. præsumtum conciliabulum Constantinopolitanum imprudenter laudari à Calvinio & Centuriatoribus, quia Concilium illud, etiam si de imaginibus impie sentit, tamen de cultu & invocatione Sanctorum, & de meritis bonorum operum sentit quod sentit Ecclesia, & anathema dixit iis, qui docent id quod docent Calvinus & Centuriatores: nam anathematizat can. 15. eos, qui non invocant beatam Virginem. Can. 17. eos, qui non colunt, nec invocant Sanctos alios. Et can. 18. eos, qui non credunt Deum unicuique secundum sua opera retributurum in altera vita.

Porrò nobis etiam opponunt novatores Concilium aliud Constantinopolitanum, adversus imagines sub Leone I. laudabilem esse celebratum. Sed similiiter respondemus, conciliabulum hoc nullius esse autoritatis; cum celebratum fuerit sine autoritate Romani Pontificis, & sine consensu Patriarcharum aliorum omnium, Constantinopolitanum, Alexandrinum, &c. & à Gregorio II. in Synodo Romana reprobatum, ut testatur libellus synodicus, & Hadrianus I. in epist. ad Carolum Magnum.

ARTICULUS VI.

De Concilio Francofordiensi.

Obj. 6. Concilium Francofordiense, à quo assunt Centuriatores reprobata sunt Synodus VII. seu Nicænam II. quæ imagines retinendas, & honorandas esse definiterat. Ad hanc objectionem Bellarminus lib. 2. de imaginibus cap. 14. responderet. Et primò quidem, quidquid Francofordiense Concilium definierit, non esse magno faciendum, quia sine dubio illi anteponi debet Concilium Nicænam II. quod certum est fuisse universalius, antiquius, & sine controversia à Summo Pontifice approbatum: Nam in eo adfueri Legati Hadriani I. cum Patriarcha Constantinopolitano, & Legatis aliorum Patriarcharum; & rursus approbatum fuisse à Leone III. Hadriani successore. Patet ex Ivone decreti part. 4. cap. 147.

Secundo, nihil Catholicis Francofordiensem Synodus obesse, si quod dicunt Centuriatores cent. 8. cap. 9. verum est: nam ipsi dicunt, Synodo Francofordiensi non consensisse, sed repugnasse Hadriani, & Legatos ejus. Certum autem est Synodus, cui Romanus Pontifex repugnat, nullius esse autoritatis, ut patet experientia: nulla enim Synodus unquam habita est legitima, cui Romanus Pontifex repugnaverit. Præterea, ibidem Magdeburgenses dicunt, Nicænam Synodum ab Hadriano confirmatam fuisse: Concilium autem Francofordiense reprobatur.

Oo 2 Syno-

Synodus factam sine auctoritate Papæ, ut patet ex libris Carolinis. Ergo Magdeburgenium iplorum iudicio, non Nicæna nostra Synodus, sed aliqua alia in Concilio Francofordiensis reprobata est.

Tertio, rem esse incertissimam, quid in Synodo Francofordiensis statutum sit de imaginibus; nam auctores antiqui non sibi constant, sed contraria conjungunt. Multi vero Historici recentiores dicunt in Synodo Francofordiensis damnatam Synodus de tollendis imaginibus, quam Graci Septimam generalem vocabant, ut Platina, Blondus, Sabellitus, & Paulus Emilius. Denique relata Alani Copi sententia, quam ait suspicari te falsam esse, & allatis suspicandi rationibus, addit videri ibi in Synodo Francofordiensis vere reprobata fuisse Nicænam II. Synodus, sed per errorem & materialiter; nam Author, inquit, librorum Carolinorum imposuit Synodo, illici duo mendacia obtrusit. Unum mendacium fuit, in Synodo Nicæna definitum fuisse, ut imagines adorarentur cultu latræ; alterum mendacium, decretum illud factum à Græcis sine consensu Papæ Romani. His duobus mendaciis pro veritate habitis Synodus Francofordiensis merito reprobavit Nicænam Synodus, tamquam prophanam, illegitimum.

Quod illa duo mendacia fuerint persuasa Concilio, Bellarmius probat ex libris Carolinis, & ex antiquis Auctoriis, qui falsam Synodus, quæ decreverat imagines esse adorandas, reprobata esse scribunt, & sine dubio per illud adorandas, intelligunt adorandas cultu latræ; cum ipsis quoque imagines venerandas esse doceant. Porro vero mendacia esse, quod Synodus Nicæna caruerit auctoritate Papæ, & quod decreverit imagines adorandas cultu latræ, demonstrat idem Author ex actis hujus Synodi. Sed

Quod duo illa mendacia obtrudi potuerint Synodo Francofordiensi, vix ac ne vix quidem credibile est: nam 1. in hac Synodo adfuere Legati summi Pontificis Hadriani I. cuius iussu convocata a Carolo Magno fuerat, atque adeò hac Synodus facile instrui potuit à Legatis illis, qui proculdubio Authori librorum Carolinorum, Nicænam Synodus sine Summi Pontificis consensu celebratam fuisse mentienti, naverter restituerunt, osque obstruxissent.

2. Dato quod Synodus Francofordiensis Legatis Pontificis fidem habere noluisse, habebat præ manibus genuina Nicæna Synodi acta, quæ legati illi secum atrulerant, & in quibus, quotquot habebant oculos, legere poterant, in ea Synodo non modò definitum non fuisse, imagines adorandas esse cultu latræ, sed è contra disertis verbis declaratum in fidei definitio, salutarem & honorariam adorationem imaginibus exhibendam, non esse veram latriam; quippe que solum divina natura comperit.

Addo quod Author librorum Carolinorum nullibi in quatuor suis libris afferere aulus sit Nicænam Synodus definitivam, cultum latræ imaginibus exhibendum. Hunc enim errorem aliquibus tantum privatim per calumniam impingit; ut Constantino Constantiæ Cypræ Episcopo, quem lib. 3. cap. 17. mentitur dixisse, se sculpere & amplecti sanctas & venerandas imagines eadem veneratione & adoratione, quam exhibet sanctissimæ Trinitati: quare mendacium hoc, nempe à Nicæna Synodo definitura, imagines cultu latræ adorandas, Synodo Francofordiensi obtrudere voluisse Authorum librorum Carolinorum, sine fundamento dicitur.

Ex his etiam manet confutata conjectura Genebrardi in suo chronico, sub anno 794. in hunc modum divinantis: *Addo, Patres qui Francofurtum convenierant, non satis habuisse perspectam Nicæna Synodi sententiam, ac fuisse deceptos falsis rumoribus ac scriptis: nam contra eam sic dimicarunt, ac si ad statuendam imaginum adorationem simpliciter incubuisse, cum patius de retinendis imaginibus sanxisset & egisset adversus Constantinopol. VII. pseudo-Synodus, que de confingendis & omnino tollendis, pauio ante*

canones tulera: cùm enim Synodus Francofordiensis præ manibus habuerit acta Nicæna Synodi, & præfentes Legatos Pontificios; gratis omnino dicitur, eam decipi potuisse falsis rumoribus, & scriptis, seu libris Carolinis. Porro quod subjungit, Nicænam Synodus egisse tantum de retinendis imaginibus, & tantum sanxisse retinendas, aperte falso est, ut patet ex definitione hujus Synodi, in qua decernitur imagines non solum retinendas, sed etiam adorandas, quanvis non adoratione latræ, qualem idolis suis exhibebant gentiles.

Ad propositam difficultatem Alanus Copus dial. 4. cap. 18. & 19. respondet, in Synodo Francofordiensi solum damnatam fuisse Synodus Constantinopolitanum Iconoclastarum, sub Constantino Copronymo celebratam, quam Iconoclastæ, ut septimam generalem falsò venditabant, & in qua usus sacrarum imaginum proscriptus fuerat: Nicænam vero Synodus, quæ verè septima generalis est, non solum non esse damnatam à Francofordiensis Concilio Patribus, sed etiam confirmatam. Sententiam hanc ambabus ulti amplectitur Sanderus lib. 2. de imaginibus cap. 5. & probatur auctoritate recentiorum Historiorum, ut Platina in vita Adriani I. Laurentii Surii in suo Conciliorum tomo tertio; Pauli Emili lib. 2. de gestis Francorum, prope finem, ubi afferit Concilium Francofordiensis egisse contra hæreticos, qui damnabant imagines, & in eo imaginibus suum honorem servatum esse; ad quos accedit auctoritas Concilii Senonensis celebrati anno 1528. & decreto decimo-quarto sic loquentis: *Insurgentes tandem imaginis everboribus, Romani Pontifices tanta animi constantia refitare, ut illi septima tandem apud Nicænam Synodo, concordi Patrium assensu damnarentur: & Carolus ille, cognomento Magnus, Francorum Rex Christianissimus, Francofordiensis conventu ejusdem erroris suppresserit insnam, &c. Sed*

Quod Synodus Nicæna II. à Francofordiensi suscepta & confirmata fuerit, repugnat antiquioribus Scriptoribus, ut Hincmaro loco infra citando, ubi afferit Synodus, Nicæna non longè ante ejus tempora celebratam, in generali Concilio à Carolo Magno in Francia convocato destractam, ac penitus abdicatam; Adoni Viennensi in chronicô, ubi sub anno 792. sic ait: *Sed Pseudo-Synodus, quam septimam Greci appellant, pro adorandis imaginibus, abdicata penitus est. Reginoni libro 2. sub anno 794. sic loquenti: Pseudo-Synodus Grecorum, quam pro adorandis imaginibus fecerant, à Pontificibus (hoc est, à Francofordiensis Concilio Episcopis) reiecta est. Aimoino in Annalibus Francorum, qui sub anno 794. hæc habet: Ibi etiam (nempe Francofurti) Synodus, quæ ante paucos annos Constantinopoli congregata sub Irene & Constantino Filio ejus, septima & universalis ab ipsis appellata est, ut nec septima, nec aliquid diceretur, quasi supervacanea ab omnibus abdicata. Et Egintharto, quem primum nominari oportuit, cuius verba referemus.*

Quod autem non solum Hincmarus, sed etiam alii hic à nobis citati, de Synodo Nicæna II. loquantur, patet pro Reginone & Adone, ex eo quod loquantur de Synodo à Græcis facta pro adorandis imaginibus; & pro Aimoino, ex eo quod loquuntur de Synodo congregata sub Irene, & Constantino filio ejus, & quam Græci septimam & universalem appellarent: nam Synodus à Græcis pro adorandis imaginibus sub Irene & Constantino filio ejus facta, & ab ipsis septima & universalis appellata, alia certè esse non potest, quam Synodus Nicæna II. Porro dicere, quod hi omnes mentiantur, vel libri eorum corrupti sint, ut dicit Alanus, Alanus divinanti partum, vel potius nihil prodest potest: neque potest obstat, quod Aimoinus ponat Constantinopolim pro Nicæna: quod enim addit, videlicet Synodus sub Irene, & Constantino filio ejus celebratam, sufficientissimè indicat Nicænam II. relatis aliotorum sententiis.

Quid in præsenti controversia tenendum nobis videatur,

deatur, sequentibus numeris accipe. 1. Concilium Francofordiense Constantopolitanam Synodum sub Copronymo celebratam, in qua abolendas sacras imagines definitum fuerat, damnavit & execratum est, sicut jam damnaverat & execrata fuerat Synodus Gentiliaca sub Pipino Rege celebrata anno 767. Colligimus ex praetatione libri primi Carolini, in qua dicitur: *Gesta sanè est ante hos annos in Bithynia parisbus quedam Synodus, tam incauta tamque indecorata procacitatis, ut imagines, in ornamentis Ecclesie & memoria rerum gestarum ab antiquis postas, incauta aboleverit abdicatione. Et inferius: Gestæ præterea est fermè ante triennium & altera Synodus illi in partibus, ab eorum, qui priorem gesserant, successoribus, vel à plerisque qui in priore fuisse narrantur: que tamquam à priore distet voto, non tamē distet errore: estis dispar est negotio, est tamen compar flagitio.* Et inferius: *Nos denique prophetis, Euangelicis & Apostolicis Scripturis contenti.... omnes novitates vocum, & stylologas adinventiones abjecimus.... sicut & eam qua propter adorandarum imaginum imprudentissimam traditionem in partibus Bithynia gesta est, Synodum, cuius Scriptura textus, eloquentia sensuque carent, ad nos usque pervenit. Et adhuc inferius: Cūm igitur prefatarum duarum Synodorum conditores, nec illius, &c. mirum ducimus, cur tanta vanitatis vento inflati sint, ut eas non solum agitare præsumperint, sed etiam sex venerabilibus Synodis adnumerari conati sint, &c.*

Ex quibus verbis omnino videtur argui posse utramque Synodum à Græcis gestam, Constantopolitanam sub Copronymo, & Nicenam sub Irene & Constantino ejus filio, in Francofordiensi Concilio pariter abjectam & damnatam fuisse: non enim dubitare possumus, libros Carolinos, quamvis mendacis atque calumniis adversus Nicenam Synodum refertos, in ipso Francofordiensi Concilio, vel continuo post, ad probatam judicij ab eo de utraque Synodo lati equitatem, ab uno vel pluribus Episcopis exaratos fuisse.

Porro Concilium Francofordiense contra Constantopolitanam Synodum Copronymi sacras imagines retinendas judicavit, contra Nicenam vero reiundandas tanquam ad ornamenta Ecclesiastica, & recordationem eorum, quæ per imagines illas representantur, non vero ad venerationem, & honoriam aliquam adorationem. Colligitur ex citata praetatione, in qua sub finem legitur: *Nos denique Esaia vaticinia docti, qui dicit: Hec via, ambulate in ea, non declinabitis ab ea, neque ad dexteram neque ad sinistram..... imagines in ornamentis Ecclesiastica & memoria rerum gestarum habentes, & solum Dominum adorantes, & ejus Sanctis opportunam venerationem exhibentes, nec cum illis (Constantinopolitanis) frangimus, nec cum ipsis (Nicanis) adoramus. Sed*

Hic ex occasione data obserua obiter, Concilium Francofordiense imprudenter nobis objici à Lutheris & Calvinis: cum ab eo prædamnati fuerint. Cenit enim hoc Concilium, juxta veterem Ecclesiæ traditionem sanctas imagines retinendas esse in templis, & ipsi eas è templis collunt, franguntque.

2. Itaque Concilium Francofordiense Synodum septimam, sub Irene & Constantino ejus filio Nicenam celebratam rejectit, ejusque definitioni, Legatis Apostolicis ad subscriptionem frustra urgentibus, subscrive constantem vel potius pertinaciter renuit. Quod prob. 1. ex Eginharto, cuius vel unius authoritas hic posset sufficere: sicut enim Caroli Magni Cancellarius & veluti oculatus testis hac scribit in chronico: *Synodus etiam, quæ ante paucos annos Constantinopolis sub Irene & Constantino filio ejus congregata, & ab ipsis, non solum septima, verum etiam universalis erat appellata, ab omnibus (Francofordiensis Concilii Patribus) abdicata est.* 2. Ex Adone, Reginone, Aimone, quorum verba supra iam relata sunt, & Hincmaro in lib. contra Laudunensem Episcopum c. 20.

Ejus verba sunt: *Septima autem apud Grecos votata universalis pseudo-Synodus de imaginibus, quas quidam confringendas, quidam autem adorandas di-*

cebant, neura vero pars intellectu sano definiens; si ne auctoritate Apostolica Sedis, non longe ante nostra tempora Nicæa est à compluribus Episcopis habita, & Roman missa, quam etiam Papa Romanus in Franciam direxit. Unde tempore Caroli Magni Imperatoris, iussione Apostolica Sedis generalis Synodus in Francia, convocante prefato Imperatore, celebrata, & secundum Scripturarum tramitem traditionemque majorum ipsa Grecorum pseudo-Synodus destruta, & penitus abdicata: de cuius destructione non modicum volumen, quod in Palatio adolescentulus legi, ab eodem Imperatore Romam est per quosdam Episcopos missum.

Ex hoc Hincmaro loco habemus, acta Synodi Nicæa II. à Legatis Apostolicis, qui in ea præfederant, Romanis allata fuisse; eadem illa acta ab Hadriano I. missa esse in Franciam, ut ab Episcopis confirmarentur, & ab eodem Pontifice iussum, ut nationalis Synodus haberetur; Synodum hanc à Carolo Magno convocatam Francofurtum, quæ civitas erat Francia Orientalis; in hac Synodo contra ipsum Hadriani Nicani Concilii definitionem rejecerat; denique libros Carolinos, quos intelligit nomine voluminis, quod adolescentulus legerat in Palatio, compositos ad defensionem Synodi Francofordiensis, quantum ad Concilii Nicæni abdicationem ab eo factam attinebant. Porro libros illos Carolus Magnus non per Episcopos, ut falsò narrat Hincmarus, sed per Engilbertum Abbatem, & Capellæ ministerium misit ad Hadrianum, qui eorum contentus refutatione, quam ad Carolum misit, majoris mali vitandi gratia, Synodi Francofordiensis inobedientiam dissimulavit.

3. Concilium Francofordiense Synodum Nicænam rejectit, ejusque definitioni refugatum est; non ex errore facti, sed ex errore juris, hoc est, non quod Episcopi, qui Francofurti adfuerunt, crediderint à Synodo Nicæna definitum esse, imagines sacras cultu latræ adorandas; contrarium enim suis oculis in hujus Synodi definitione videre potuerunt, & videbunt; sed quia ipsi versabantur in eo errore, quod sacris imaginibus nulla prorsus veneratio, seu honora adoratio honestè exhiberi posset: nam temporibus illis Gallorum Episcopi, Ecclesiastica fumarum, ut ajebant, traditione freti, huic mordicus adhæbent sententia, quod imagines Christi, B. Virginis, & Sanctorum aliorum, adhiberi tanquam possent ad ornamenta Ecclesiastica, & memoriam ac instructionem fidem, ut pater ex praetatione libri primi Carolini verbis supra ultimo loco relatis, immo & ex totis quatuor libris, in quibus auctores illorum in hoc unum incumbunt, ut probent nullam venerationem & honoriam adorationem imaginibus exhiberi licet posse.

At inquit. Quid Patres Francofordienses Nicænam Synodum, quia credebat, in ea definitum, imagines cultu latræ adorandas, adeoque ex errore facti rejecerint, manifestum videtur ex secundo canone Francofordiensi, quo dicitur: *Allata est in medium quies de nova Grecorum Synodo, quam de adorandis imaginibus Constantinopoli fecerunt, in qua scriptum habebatur, ut qui imaginibus Sanctorum, ita ut deinde Trinitati, servitum aut adorationem non impenderent, anathema judicarentur. Qui supra sanctissimi Patres nostri omnimodis adorationem, & servitum venientes, contempserunt, atque consentientes condemnaverunt.*

R. 1. Recentiores plurimi canonem hunc rejeciunt ut spurium, & fabricatum ab Iconomacho quodam de grege Lutheri & Calvini, qui Eli. Phili, se nominat, & librorum Carolinorum editioni anno 1549, factæ premisit praetationem, in qua canon ille. Allata est, &c. ferè ad verbum legitur. Sed hanc responsionem confugere necesse non habemus, & malum fidei habere Sirmundo nostro, afferati canonem praetatum à se repertum esse in vetusto codice sancti Remigii Rhemensis, adeoque jam in dubium revocari non posse; nec eos, qui canonem illum reji-

To. 7. Conc.
pag. 1066.

Oo 3 ciunt,

ciunt, juvat, quod in eo Synodus pro adorandis imaginibus celebrata, dicatur facta Constantinopoli: nam recte dici potest to *Constantinopoli* positum esse, non pro ea civitate, sed pro ea ditione, in qua celebrata est Synodus: ita ut cum dicitur, *Constantinopoli* fecerunt, perinde sit ac si diceretur, In ditione Constantinopolitani Imperatoris fecerunt.

2. Ex his verbis: *In qua scriptum habebatur, ut qui imaginibus Sanctorum, &c. anathema judicarentur, quae omnino videntur nobis ab Authoribus librorum Carolinorum per fraudem infesta fuisse, nihil contra nos concludi potest: non enim dicitur. In qua definitum habebatur, sed quod longe aliud est; In qua scriptum habebatur, quod relativum est ad cap. 17. libri tertii Carolini, in quo per insignem calumniam Constantini Constantiae Cyprī Episcopus asseritur dixisse, sanctas, ac venerandas imagines suscipere se, eisque eandem; quam Trinitati, adorationem exhibere. Dato autem quod hæc calumnia Patribus Francofordinibus obtrudi potuerit, prorsus incredibile est, quod propter perversum unius hominis tensum Synodum integrum abjecere & condemnare voluerint.*

Dixi, Authores librorum Carolinorum calumniari Constantium Constantiae Cyprī Episcopum, cum asserterunt eum dixisse, sanctas ac venerandas, &c. Nam actione 3. contrarium dieris verbis asserit Constantinus: lectis enim Theodori Patriarchæ Hierosolymitanæ litteris, sic ait: *His (Theodori litteris) confessio, & concors efficiens, suscipiens & amplectens honorabiliter sanctas & venerabiles imagines: atque adorationem, quæ per laetiam, id est, Deo debitam servitutem efficitur, soli supersubstantiali & veritatis Trinitatis impendo. Et qui ita non sapient, neque predicant, a sancta Catholica & Apostolica Ecclesia segregantur, &c.* Ex quo vel uno intellige, quam fidem mereantur librorum Carolinorum auctores, in iis de quibus Nicenam Synodum insinuant.

Resp. denique 3. Sententiam nostram probari ex his prefatis canonis verbis: *Qui supra sanctissimi Patres nostri omnimodis adorationem & servitutem renuentes contempserunt, atque consentientes condemnaverunt.* Quare ergo Francofordinis Concilii Episcopi Nicenam Synodum contempserunt, & condemnaverunt: Quia omnimodis adorationem & servitutem, seu submissionem imaginibus exhibere renuebant. Oranimodis autem adorationem imaginibus exhibere nolle, aliud certe nihil est, quam nullam imaginibus adorationem exhibere velle. Francofordinis igitur Concilii Episcopi Nicenam Synodum, eò quod sentient nullam imaginibus adorationem exhibendam, rejecerunt, & condemnarunt, adedque illam rejecerunt & condemnarunt ex errore juris.

At inquit. Temporibus illis Gallorum Episcopi religiosè venerabantur imaginem Crucis, vasa sacra, Evangeliorum libros, & sanctorum Martyrum reliquias, ut aperte colligitur ex capitibus 28. 29. 30. lib. 2. pro imaginibus Crucis, sacris vasis, & libris Evangeliorum; & ex cap. 24. lib. 3. pro Sanctorum reliquiis. Ergo prorsus improbabiliter dicitur, eos venerationem omnem sacris imaginibus denegasse. Probabis conseq. Quia manifestè par & eadem est ratio v. gr. pro imaginibus Christi, ac pro imaginibus crucis.

Resp. Concesso antecedente neg. conseq. Nam ex iisdem libris Carolinis manifestum quoque est, quod rure temporis Gallorum Episcopi nullam imaginibus sacræ venerationem concederent; quod etiam demonstrari potest ex Jona Aurelianensi, qui annis aliquot post Francofordinis Concilium in lib. 1. contra Claudium Taurinensem, de eo ita loquitur: *Immoderata & indiscreta zelo succensus, non solum pueras sanctarum rerum gestarum, quæ non ad adorandum, sed solummodo, tefte B. Gregorio, ad instruendas nescientium mentes, in ecclesiis suis antiquius fieri permisæ sunt, verum etiam crucis materiales, quibus ob honorem & recordationem redemptoris sue sancta consuevit uti Ecclesia, à sanctis para-*

chia sua basilicis dicitur delevisse Dicitur etiam Claudium eundem adversus reliquias Sanctorum non contempnendas (utpote quorum mors preioſa in conſpectu Domini, eorumque sepulchra, ut à Sanctorum Patribus traditum est, honoranda) quedam nefanda dogmatizasse, &c. Secundum Jonam igitur, in Galliarum ecclesiis imagines Crucis, & Sanctorum reliquie honorabantur; imagines vero, solummodo ad instituendas nescientium mentes adhibebantur. Quod

*Confirmatur. Quia cum Claudius Taurinensis non solum Crucis, sed etiam imaginum adorationem impugnaret, Jonas tamen de sola Crucis adoratione sollicitus est, eamque totis viribus libro integro defendit, & ne verbum quidem pro adoratione imaginum habet: immo his Taurinensium, qui imagines adorabant, verbis, ex libro apologetico Claudi recitat: *Non putamus, imagini quam adoramus, aliquid inesse divinum, sed tantummodo pro honore, cuius effigies, tali eam veneratione adoramus;* sic prosequitur: *Una (tecum) reprehendimus, ac detestamur, quia cum eorum scientiam non subterfugit, imaginibus nil inesse divini, majori digni sunt inventio- ne, eò quod debitum honorem divinitati, impenderent inſi- fimo & egoen simulacro.* Quibus verbis etiam calumniandi dannat adorationem imaginibus exhibtam, licet non propter se, sed propter excellentiam prototyporum, & ad prototypa honoranda. Jonas igitur imaginem Crucis adorabat, minimè vero imagines etiam Christi, neque in hac re aliud sentiebat, quam ceteri Gallorum Episcopi, inter quos doctrina eminebat. Unde Bellarminus lib. de scriptoribus ecclesiasticis merito admonet, hunc Authorem caute legendum est: *Quoniam, inquit, laborat eodem errore, quo Agobardus, & reliqui ejus atatis Galli, qui negabant sacræ imaginibus ullum deberi cultum religiōsum. Florebat autem Jonas sub Ludo- vico Pio circa annum 820.**

*Ad probationem conf. Resp. Par quidem, & eadem ratio est pro imagine Christi, & imagine Crucis; at disparem esse volebant Gallorum Episcopi, & quantum possunt probant librorum Carolinorum Authores lib. 2. cap. 28. ubi aijunt: *Quod excellentia prærogativis quodvæ virtutum insignibus mysterium dominica Crucis manifestis imaginibus, quas illi (Nicanii Concilii Episcopi) temere ei equiparare affectant, opera pretium est breviter pandere hoc enim vexillo antiquis hostis, non imaginibus, vietus est: his armis, non colorum fucis, Diabolus expugnat est in cruce namque, non in imaginibus, pretium mundi pependit. Itaque ex eo quod par saltum sit, & eadem ratio pro imagine Christi, ac pro imagine Crucis, sequitur tantum quod Galli Episcopi sibi non constarent, & inconsequenter agerent.**

Hanc porro inconsequientiam Anastasius Bibliothecarius in sua ad septimum Synodum præfatione exprobavit Gallis Episcopis sui temporis, qui in decolorum sententia adhuc persistentes, & imaginem Crucis adorantes, nullam imaginibus venerationem exhibendam esse contendeant. Hæc autem sunt Anastasii verba: *Ajunt quod non sit quodlibet opus manum hominum adorandum: quia non sit codex Evangeliorum opus manum hominum, quem quodlibet osculantes adorant similiiter & forma sancte Crucis, quam se adorare omnes ubique Christiani fatentur. In quo videlicet considerare libet, quia si quodlibet crucem auream, vel argenteam, aut ligneam adoramus, quo utique non eadem est ipsa crux, in qua salus nostra patrata est, sed figura & imago ejus vera Crucis: quare non adoremus figuram, & imaginem ejus qui eamdem salutem operatus est in medio terra: Venerabilior namque est, qui salutem operatus est, quam ea materia, in qua idem salutem operatus est. Ac per hoc magis est adoratione digna ipago Christi salutem operantis, quam imago Crucis salutem tantummodo basulantis. Florebat autem Anastasius circa annum 838.*

At

At inquires. Si Francofordiensis Concilii Episcopi Nicenam Synodum non contempserunt, & condemnaverunt ex errore facti, eo quod scilicet eis falso persuasum fuerit, ab hac Synodo definitum, imagines cultu latræ adorandas; nullam prorsus habent facti sui excusationem, neque ab heresi excusari possunt. *R. neg. seq.* Francofordiensis igitur Concilii Patres excusari possunt ex eo quod Hadrianus I. qui Nicenam Synodum suscepserat, nondum eam publico ac solemni iudicio confirmaverat, & ut œcumenicam habendam decreverat. 2. Ad Synodum illam soli Orientales Episcopi convocatae fuerant, & in ea ex Occidentalibus, prater Hadriani Legatos duos, nullus adserat: unde mirum non sicut quod Patres Francofordienses illam haberent tantum ut Synodum Orientalis Ecclesiæ, non verò ut totius orbis christiani, adeoque ut œcumenicam Synodum, cum tunc temporis totius penè Occidentis consensu adhuc illi decesset, nec Hadrianus ipse eam ut œcumenicam haberet, ut patet ex apologia, quam pro ea ad Carolum Magnum conscripta, & in qua ei œcumenicitatem nullibi attribuit. 3. Denique, Francofordiensis Concilii Patribus, quod Nicenam Synodus definiuerat, imagines scilicet non solum retinendas, sed etiam adorandas, contrarium videri poterat Gregorio Magno, cuius potissimum auctoritate nitebantur, quique illis videri utcumque poterat imaginum adorationem damnasse, lib. 9. epist. 9. ad Serenum Massiliensem Episcopum, & lib. 7. epist. 53. ad Secundinum; censuimus imagines non ad venerationem aliquam, sed ad solam recordationem admittendas: quare Francofordienses Patres suam, & ut autemabant, Gregorii Magni sententiam facile possebant sententia Synodi, quam ut particularē tantum habebant, anteponere ablesse pertinaciam, sine qua nota heresis non incurritur.

Porro Episcoporum illorum qui in Francofordiensi Concilio, veritate nondum planè explorata, Synodo Nicenæ restiterant, successores post nonum salem facilius, rebus naturæ ponderatis & pertectis, Synodum illam amplexi sunt, & religiosum imaginibus cultum exhibere coeperunt multis ante facilius, quā nova exoriret heresis Ikonoclastarum, Lutheranorum scilicet & Calvinistarum, quorum proinde cautam juvare non potest Concilii Francofordiensis de non adorandis imaginibus iudicium, quod tot ante Lutheranam & Calvinianam luen annorum centuriis, omnes Galliarum Ecclesiæ factio suo, hoc est, imagines Christi, B. Virginis, & aliorum Sanctorum cum reliquo orbe christiano religiosè venerando, reprobarunt.

ARTICULUS VII.

Qua adoratione adorabiles sint imagines.

RESPONSIUS I.

Imagines adorabiles sunt adoratione respectiva tantum.

Primo, quèd sint adorabiles adoratione respectiva, probatur. Quia 1. adorabiles sunt aliqua vera adoratione, ut probatum est. Ergo adoratione saltem respectiva adorabiles sunt. 2. Illud adorabile est adoratione respectiva, quod adorari potest propter excellentiam existentem in alio supposito, ut patet ex terminis. Atqui imago adorari potest propter excellentiam prototypi, seu exemplaris: prototypon enim, seu exemplar, habens propriam & intrinsecam excellentiam, propter quam honore & cultu dignum est, potest propter excellentiam illam honestè honorari & coli, non solum in se, & in persona propria, sed etiam in imagine; atque ad ejus honorem pertinet ut possit honorari & coli non solum in se, sed etiam in iis omnibus, quæ specialem ad illud habitudinem, vel specialem cum eo conjunctionem habent. Ergo, &c.

2. Quòd imagines tantum sint adorabiles adoratione respectiva, seu, quod idem est, quòd non sint adorabiles adoratione absoluta, probatur. Quia illud solum adorabile est adoratione absoluta, quod habet propriam & intrinsecam excellentiam aliquam, propter quam honore & cultu dignum est, seu propter quam homo honestè potest velle illi tanquam superiori se submittere, atque hujus submissionis normam aliquam externam exhibere. Atqui imago nec habet nec habere potest talam excellentiam, cum sit res inanimata, & res omnis inanimata, homini, utpote substantia intellectualis, essentialiter inferior sit: nec homo, nisi stulte & in honeste, rei inanimata, quæcumque illa sit, tanquam superiori possit se submittere. Ergo, &c.

RESPONSIUS II.

Adoratio relativa imaginis est simul & indivisibiliter adoratio absoluta exemplaris.

Probatur 1. Quia religio (tam ea scilicet, quæ latè, quā ea quæ strictè religio dicitur, seu tam ea quæ est virtus dulia, quā ea quæ est virtus latræ) est pars saltem potestativa iustitiae. Ergo religio est essentialiter ad alterum; & sicut iustitia essentialiter recipit debitum alteri reddendum, ita religio recipit essentialiter cultum & honorem debitum alteri. Item sicut iustitia objectum formale est honestas, quæ reluet in reddendo alteri eo, quod illi debetur; ita objectum formale religionis est honestas, quæ reluet in exhibendo cultu & honore, alteri propter excellentiam suam debito. Atqui adoratio relativa imaginis est actus religionis. Ergo essentialiter est actus, quo cultus & honor debitus exhibetur, elicitus ex affectu honestatis, quæ reluet in exhibendo cultu & honore alteri debito.

Cultus autem, qui exhibetur imagini, nec debetur, nec deberi potest imagini: cum enim sit res inanimata, juris omnis prorsus incapax est; adeoque supererit ut debatur exemplari, propter propriam & intrinsecam, quam habet, excellentiam. Ergo adoratio respectiva imaginis est essentialiter actus, quo exhibetur cultus debitum exemplari, elicitus ex affectu honestatis, quæ reluet in exhibendo cultu & honore, exemplari non solum in se, sed etiam in imagine debito, propter propriam & intrinsecam excellentiam quam habet. Sed qui adorat imaginem, ut exhibeat cultum & honorem exemplari debitum in imagine, & quia honestum est, exemplari, quod ei propter excellentiam suam debetur, reddere, ipsum colendo & honorando. etiam in iis, quæ specialem habent ad illum habitudinem, vel conjunctionem cum illo; non solum adorat imaginem, sed etiam ipsum exemplar in imagine, in modo minus adorat imaginem, vel non tam adorat imaginem, quam ipsum exemplar in imagine. Ergo adoratio respectiva imaginis simul est & indivisibiliter adoratio absoluta exemplaris, in modo minus est imaginis adoratio respectiva, quam absoluta adoratio exemplaris, non quidem immediate in se, sed mediare in alio, specialem ad illud habitudinem habente, & speciali modo attinente ad illud.

Prob. 2. Omnis vera adoratio est honor, quem exhibemus ad protestandam & significandam internam nostram submissionem alicui, cuius superioritatem & excellentiam recognoscimus. Ergo vera adoratio imaginis est honor, quem exhibemus imagini, ad protestandam & significandam internam nostram submissionem alicui, cuius recognoscimus excellentiam & superioritatem. Sed cum adoramus imaginem, nihil volumus protestari, vel significare imaginem, quæ est res inanimata, nec recognoscimus, aut recognoscere possumus aliquam ejus supra nos excellentiam & superioritatem, cum nobis inferior sit. Ergo supererit ut cum imaginem adoramus, internam nostram submissionem & servitutem protestemus ac significemus exemplari, seu personæ quam representat imago, & cuius superioritatem recognoscimus,